

Preventieplan arcade- en kansspelsector covid-19 najaar 2022

Inleiding

Corona is een grote 'stresstest' voor de samenleving geweest. Het virus heeft geleid tot groots ingrijpen van de overheid in het dagelijks leven. De afgelopen twee jaar hebben de arcade- en kansspelpartijen de coronamaatregelen nauwgezet gevolgd. De betrokken partijen blijven deze samenwerking voortzetten en aanpassen naar gelang van de situatie rondom het coronavirus in ons land.

In februari 2022 is (voorlopig) afscheid genomen van de meeste coronamaatregelen door het kabinet. Door de basisregels¹ toe te passen, blijven de coronamaatregelen op een waakvlam staan. Zoals in eerdere fasen van deze pandemie, is het niet uitgesloten dat een nieuwe variant van het coronavirus opduikt. Dit kan tot de herintroductie van coronamaatregelen leiden.

In mei 2022 is dit sectorplan corona samengesteld door Holland Casino samen met brancheorganisaties VAN Kansspelen en FEC Nederland (brancheorganisatie voor family entertainment centers). In juli 2022 is dit plan door partijen geactualiseerd. Holland Casino, de arcadesector en de speelautomatenbranche hebben daarin opnieuw de handen ineengeslagen ten aanzien van sectorspecifieke coronamaatregelen. Met het plan wil de sector de verspreiding van het coronavirus tegen gaan, met name in de mogelijke piekperiode in het najaar en de aankomende winter. Aan de hand van het sectorplan willen Holland Casino, VAN Kansspelen en FEC Nederland blijvend zorgen voor een veilig en attractief spelaanbod, ook in tijden van toenemende coronabesmettingen.

Dit plan dient dan ook om een eventuele nieuwe variant of golf van het virus het hoofd te bieden met tegelijkertijd zo min mogelijk economische schade. Uitgangspunt daarbij is om het overheidsbeleid te volgen, maar tegelijkertijd om ook waar mogelijk eigen verantwoordelijkheid te nemen. De maatregelen in dit plan zijn zoveel mogelijk gebaseerd op de eerdere coronaprotocollen die voor zowel speelautomaten-casino's, arcades als voor de vestigingen van Holland Casino golden. Met deze protocollen zijn goede ervaringen opgedaan. Grote uitbraken hebben zich in de kansspel- en arcadesector niet voorgedaan. Deze ervaringen zijn dan ook bij de maatregelen in dit document verwerkt.

Het sectorplan beschrijft verschillende preventie- en beheersmaatregelen bij verschillende scenario's, zoals door het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) gedeeld. De verschillende maatregelen in het sectorplan zijn beschreven aan de hand van deze scenario's, waardoor een het sectorplan geldt als een escalatieplan. Met het sectorplan neemt de branche haar verantwoordelijkheid om te zorgen voor een zo veilig en attractief mogelijk kansspelaanbod.

---

¹ Hygiënemaatregelen, afstand houden bij drukte, testen en zelfisolatie bij besmetting.

Uitgangspunt is zo veel als mogelijk open blijven: illegaliteit voorkomen

Eerdere sluitingen als gevolg van lockdowns lieten zien dat sluiting van casino's leidde tot een toename van illegale locaties waar gegokt kon worden². Illegale feestjes, grote bijeenkomsten in bedrijfspanden of feestjes bij mensen thuis leidden meer dan in normale tijd voor ongecontroleerde situaties. Onveilig om verspreiding van het coronavirus te voorkomen, maar ook onveilig in de zin van consumentenbescherming en verslavingspreventie. Een deel van de bezoekers zal gebruik maken van online kansspelen, maar online kansspelen alleen vervangt niet de totale vraag naar kansspelen.

Eerder genoemde maatschappelijk relevante aspecten moeten ook worden meegenomen bij de beslissing tot het nemen van passende coronamaatregelen. In de uitwerking van de coronamaatregelen van de branche zijn deze aspecten meegenomen en wordt ingezet op het zo lang mogelijk ophouden van locaties op een zo veilig mogelijke wijze.

Over de sector

De arcade- en kansspelsector bieden samen met onder andere de cultuursector leisureactiviteiten voor hun gasten. De meeste gasten worden in de avond ontvangen en zijn echt een avondje uit. Openstelling in de avonden is noodzakelijk voor een rendabele exploitatie. Bezoekers zijn lokaal/regionaal georiënteerd, ook omdat er een landelijk dekkend aanbod van arcadehallen en (speelautomaten-)casino's is.

Op basis van wet- en regelgeving hanteren (speelautomaten-)casino's een strikte toegangscontrole. Alle bezoekers worden geïdentificeerd, geregistreerd en tevens wordt gecontroleerd en of zij niet ingeschreven zijn in het landelijke Centrale Register Uitsluiting Kansspelen (CRUKS). Zonder deze check mag geen toegang worden verkregen tot het casino. Deze registratie kan waar nodig ook worden toegepast voor contactonderzoek. Ook wordt toezicht gehouden op het speelgedrag van spelers. Daarmee heeft de sector ruime ervaring met toegangscontrole, toezicht en het aanspreken van spelers op hun gedrag.

Bij speelautomaten-casino's wordt een hapje en drankje aangeboden. Vestigingen van Holland Casino kennen een horecagelegenheid. De horeca-activiteiten zijn echter complementair aan het casinobezoek en gelden als nevenactiviteit. Bezoekers kan in een ernstig scenario worden verplicht om op een vaste zitplaats plaats te nemen en zich zo min mogelijk te verplaatsen. Dit beperkt de bewegingen in locaties aanzienlijk.

Sectoraal overleg

Om te zorgen voor eenduidigheid in coronamaatregelen, het uitwisselen van best practices en het afstemmen van de communicatie naar spelers en personeel, hebben Holland Casino, VAN Kansspelen en FEC Nederland een sectoroverleg opgezet. Indien nodig wordt dit overleg geïntensiveerd. In dit overleg zullen vertegenwoordigers van de drie organisaties met regelmaat overleggen over de hiervoor genoemde onderwerpen. Waar nodig sluiten vakspecialisten van de betrokken organisaties aan.

---

² Zie ook de zwartboeken illegaliteit die Holland Casino en VAN Kansspelen in 2020 én 2021 uitbrachten.

In het overleg zal tevens ook gemonitord worden of het illegale aanbod van kansspelen toeneemt. Tijdens de lockdowns van 2020 en 2021, waarbij de sector meermaals werd gesloten, nam het illegale aanbod van kansspelen fors toe. Dit ondergraaft niet alleen het Nederlandse kansspelbeleid, maar ook het coronabeleid. Indien hier op dit onderwerp aanleiding toe is, zal worden overlegd met het ministerie van Justitie en Veiligheid over de dan geldende situatie. Waar nodig vindt overleg plaats met soortgelijke sectoren over afstemming van maatregelen.

Aandacht voor kwetsbare groepen

In de casino's, speelautomaten-casino's en arcadehallen zijn verschillende plekken met veel ruimte waar kwetsbare groepen gebruik van kunnen maken. Medewerkers op de locatie kunnen deze groepen naar dergelijke plekken verwijzen. Gelang de coronasituatie kunnen kwetsbaren ook deze ruimere plekken reserveren in overleg met medewerkers op de locatie.

Ventilatie

Casino's, speelautomaten-casino's en arcadehallen zijn goed geventileerde locaties. Veel locaties beschikken over goede luchtverversingsinstallaties en airconditioning. In 'normale tijden' is luchtverversing al een belangrijk aspect van een prettig casinoverblijf.

Met het wegvallen van de rookruimten in casino's zijn op veel locaties krachtige luchtverversingssystemen nog aanwezig. Deze worden ingezet om de verversing op de juiste manier in te zetten. Aan de casino's en arcadehallen is gevraagd om met specialisten een doorlichting te doen van hun luchtverversingssystemen. Locaties zullen ook gewezen worden op de website www.ventilerenzogedaan.nl.

Communicatie

Samen is een toolkit ontwikkeld voor casino's, speelautomaten-casino's en arcadehallen met daarin verschillende communicatiematerialen over corona. Daarin zijn de basisregels, adviezen en coronaregels verwerkt. Deze toolkit bestaat uit postermateriaal, banners, flyers en materialen voor sociale media en website. Holland Casino, FEC Nederland en VAN Kansspelen communiceren centraal naar hun locaties respectievelijk leden wanneer welke communicatie dient te worden ingezet.

Doel van de communicatie is om eenduidig, helder en volledig te communiceren naar personeel en publiek. Hierbij is door VAN Kansspelen ingezet op centrale communicatie met uitstraling van de brancheorganisatie vanwege de herkenbaarheid naar het publiek. Holland Casino, FEC Nederland en VAN Kansspelen stemmen hun communicatie naar spelers onderling af. Dit vindt plaats in het eerdergenoemde sectoroverleg.

Via webinars, nieuwsbrieven, digitale bijeenkomsten en incidentele mailings worden locaties respectievelijk leden op de hoogte gehouden van ontwikkelingen.

Bij de communicatie worden de adviezen en oproepen van de Rijksoverheid en ondernemersorganisatie MKB-Nederland gevolgd. Op het moment dat er sprake is van een toenemend aantal besmettingen wordt de communicatie ook geïntensiveerd.

Maatregelenpakket

Voor het publiek is het belangrijk dat er heldere coronaregels zijn. Mensen kiezen voor avondje uit en daarom moeten coronamaatregelen van de overheid voor de (speelautomaten-)casino's en arcadehallen gelijkwaardig zijn aan de regels voor de cultuursector en andere gelegenheden, zoals theaters, bowlingbanen en bioscopen. Immers, net als bij casino's werkt de cultuursector met (vaste) zitplaatsen en is beweging door ruimten beperkt. Als gevolg van coronamaatregelen kunnen bewegingen verder worden beperkt.

Door te zorgen voor eenduidige regels voor de cultuursector, wordt helderheid geschapen bij het publiek en zorgt het voor een gelijk speelveld voor een ieder die in dit domein actief is.

Preventieve fase: basismaatregelen geldend tijdens de pandemie

Gedurende de coronapandemie blijven de basismaatregelen ook voor Holland Casino en de leden van VAN Kansspelen en FEC van kracht. Daarbij gaat het om door de Rijksoverheid geadviseerde basismaatregelen, maar ook om basismaatregelen die de sector zelf hanteert.

De basismaatregelen van de Rijksoverheid:

- Was regelmatig je handen;
- Ventileer ruimten goed;
- Hoest of nies in je elleboog;
- Blijf thuis bij klachten en test jezelf/laat je testen.

Holland Casino en de leden van VAN Kansspelen en FEC Nederland passen de volgende maatregelen continu gedurende de pandemie toe:

- Aanbieden van mogelijkheden om handen te reinigen;
- Extra schoonmaak van de locaties;
- Via communicatie-uitingen wijzen op de landelijk geldende basismaatregelen.
- In het coronaprotocol dat de sector hanteert zijn schoonmaak- en hygiëneinstructies opgenomen. Ook zal indien de coronasituatie zorgelijk wordt, de werkinstructie rondom hygiëne van het RIVM worden verspreid onder de locaties.
- Gelijk aan de eerdere maatregelen in het coronaprotocol wordt per locatie een zogenaamde corona-coördinator aangesteld.

Deze maatregelen blijven van kracht totdat de Rijksoverheid ook haar basismaatregelen laat vervallen. Holland Casino en VAN Kansspelen volgen daarin de communicatie van de Rijksoverheid.

Aan de hand van onderstaande scenario's beschrijven Holland Casino en VAN Kansspelen welke maatregelen (speelautomaten-)casino's in Nederland zullen nemen. Daarbij worden de coronamaatregelen van de Veiligheidsregio of Rijksoverheid altijd gevolgd.

Activiteit →	Binnen zitten achter speelautomaat of aan tafel	Verplaatsing binnen locatie (vindt zeer beperkt plaats)	Entree	Steunmaatregelen
Risiconiveau ↓				
Normaal (groen)	Onbeperkt	Onbeperkt	Onbeperkt	COVID risico's afdekken: verzekeringen en garantieregelingen
Waakzaam/basis (geel)	Preventieve maatregelen: Hygiëne Ventilatie Looproutes Bezoekregistratie Contactloos betalen Extra schoonmaak Extra communicatie naar spelers	Preventieve maatregelen: Hygiëne Ventilatie Looproutes Bezoekregistratie Contactloos betalen Extra schoonmaak Extra communicatie naar spelers	Hygiëne Ventilatie Looproutes Bezoekregistratie Gezondheidscheck (triage) Contactloos betalen Extra schoonmaak Extra communicatie naar spelers N.B.: als gevolg van wet- en regelgeving is er toegangscontrole en bezoekersregistratie	Verzekeringen en garantieregelingen Communicatie vanuit de Rijksoverheid Vaccinatiecampagne

<p>Zorgelijk/preventie (oranje)</p>	<p>Optie 1: Toepassing van preventieve maatregelen. Vaste zitplaats achter automaat</p> <p>Optie 2: Geen bediening F&B, enkel afhaal, afstand houden</p> <p>Optie 3: Groepsgrootte beperken tot maximaal twee personen</p> <p>Optie 4: Verlaging van de capaciteit tot 75% van de normale maximale bezetting</p> <p>Zeer ongewenste opties in volgorde van onwenselijk naar zeer onwenselijk - steun essentieel: Optie 5: capaciteit naar 50% Optie 6: afstand houden, 1,5 meter Optie 7: CTB (3G) voor alle sectoren; Optie 8: CTB (1G) voor alle sectoren</p>	<p>Opties 1: Toepassing van preventieve maatregelen, mondkapje bij verplaatsing verplicht</p> <p>Optie 2: Verplaatsing alleen om iets te drinken te halen of toiletbezoek.</p>	<p>Optie 1: Toepassing van preventieve maatregelen, mondkapje bij verplaatsing verplicht</p> <p>Optie 2: Preventieve maatregelen, afstand houden</p> <p>Optie 3: Toepassen vaste looproutes</p> <p>Optie 4: Gezondheidscheck en registratie bezoekersgegevens</p> <p>Optie 5: Spatschermen bij ontvangstbalies</p> <p>Optie 6: Geen entertainment</p> <p>N.B.: als gevolg van wet- en regelgeving is er toegangscontrole en bezoekersregistratie</p>	<p>Verzekeringen en garantieregelingen</p> <p>Financiële compensatieregelingen – bij de onwenselijke opties → aanzienlijke steun noodzakelijk.</p> <p>Toegankelijke vaccinatie- en testinfrastructuur</p>
-------------------------------------	---	--	--	---

<p>Ernstig / interventie (rood)</p>	<p>Optie 1: Preventieve maatregelen, afstand houden en mondkapje bij verplaatsing</p> <p>Optie 2: Alleen individuen mogen plaatsnemen achter een speelautomaat. Duo's worden niet meer toegestaan.</p> <p>Optie 3: Placeren van bezoekers achter een speelautomaat</p> <p>Optie 4: Op aangeven van de overheid wordt de anderhalve meter afstand toegepast</p> <p>Zeer ongewenste opties in volgorde van onwenselijk naar zeer onwenselijk - steun essentieel: Optie 5: afstand houden, 1,5 meter Optie 6: CTB (3G) voor alle sectoren; Optie 7: CTB (1G) voor alle sectoren</p>	<p>Optie 1: Preventieve maatregelen, afstand houden en mondkapje bij verplaatsing</p> <p>Optie 2: Toepassen vaste looproutes</p> <p>Optie 3: Verbod op het gebruik van food en beverages (alleen schenken van water en koffie/thee op verzoek)</p>	<p>Optie 1: Preventieve maatregelen, afstand houden en mondkapje bij verplaatsing</p> <p>Optie 2: Toepassen vaste looproutes</p> <p>Optie 3: Gezondheidscheck en registratie bezoekersgegevens</p> <p>Optie 4: Alleen verplaatsen voor toiletbezoek of halen van een drankje</p> <p>N.B.: als gevolg van wet- en regelgeving is er toegangscontrole en bezoekersregistratie</p>	<p>Verzekeringen en garantieregelingen</p> <p>Financiële compensatieregelingen</p> <p>Toegankelijke vaccinatie- en testinfrastructuur</p>
-------------------------------------	--	--	---	---

Aandachtspunten bij onwenselijke maatregelen met impact op sector

Een rendabele exploitatie is noodzakelijk om onze maatschappelijke taak (het aanbieden van een attractieve en veilige kansspelen) te kunnen blijven vervullen. Uit eerdere ervaringen bleek dat bepaalde coronamaatregelen een onevenredige impact hebben op een rendabele exploitatie. Daarom vinden wij het onwenselijk dat de volgende maatregelen verplicht zouden kunnen worden voor onze sector. Wanneer onderstaande maatregelen worden toegepast, is financiële compensatie voor de sector onontkoombaar.

Verschillende maatregelen hebben grote, onwenselijke impact op onze sector. In onderstaand overzicht is te zien welke maatregelen de meeste impact hebben en daarmee ook het meest onwenselijk zijn. De maatregelen zijn gesorteerd van grote impact naar nog grotere impact:

- Maximale capaciteit uitgedrukt in personen per ruimte in plaats van vierkante meter norm (casino's hebben vanwege veiligheid, grote open vloeroppervlakken)
- 1,5 meter regel
- CTB-2G/3G-maatregel, zeker wanneer dit niet ook in concurrerende sectoren wordt toegepast.
- CTB / 1G-maatregel;
- Beperking van de openingsuren in de avond (voor de sector is het noodzakelijk in de avonden juist open te zijn).

Bij bovenstaande maatregelen kunnen casino's- en arcadehallen niet rendabel exploiteren. Financiële compensatie is dan essentieel. Sluiting van onze sector als gevolg van coronamaatregelen heeft grote impact op de bescherming van spelers.

Aandachtspunten

Bij het toepassen van bovenstaande coronamaatregelen gelden een aantal belangrijke aandachtspunten:

- Voor alle scenario's geldt dat een rendabele exploitatie noodzakelijk is. Is dit niet mogelijk, bijvoorbeeld als gevolg van het invoeren van de anderhalve meterregel of andere overheidsmaatregelen, dan is adequate financiële compensatie een vereiste.
- Bij de toepassing van coronamaatregelen moet ook het effect van illegaliteit worden meegewogen. Zoals al eerder aangegeven in dit stuk, leidde eerdere lockdowns en coronamaatregelen tot een vergroting van het illegale aanbod.
- Indien de Rijksoverheid de openingstijden van sectoren noodgedwongen beperkt, is het wel van belang om rekening te houden met het tijdstip waarop de meeste bezoekers een (speelautomaten-)casino of arcadehal bezoeken. Dit gebeurt het meest in de avonden. Hoewel adequate financiële compensatie noodzakelijk is bij het beperken van de openingsuren, is het noodzakelijk om rekening te houden met de avonden als belangrijkste moment van de dag voor onze sector om zo een zo rendabel mogelijke exploitatie te houden en illegaliteit te voorkomen.

Duidelijke en tijdige communicatie van belang

Bij alle scenario's geldt dat coronamaatregelen worden genomen die passend zijn bij de situatie van het coronavirus op dat moment. Het is daarbij van belang dat in de samenleving duidelijk wordt gemaakt welke situatie waarom én tot welk doel worden genomen. Op die wijze wordt ook onze branche in staat gesteld om helder naar bezoekers te communiceren waarom we bepaalde maatregelen nemen én waarom het volgen van deze maatregelen van belang is. Een lappendeken van coronamaatregelen, waarbij maatregelen wisselen tussen sectoren zorgt ervoor dat bezoekers afhaken. Dit leidt vervolgens weer tot economische schade.

Risico-inventarisatie en -evaluatie (RIE)

Vanuit arbowetgeving is het verplicht om met regelmaat een risico-inventarisatie en evaluatie (RIE) uit te voeren. Daarin zullen ook coronamaatregelen worden opgenomen. Aan locaties zal een voorbeeld op dit gebied worden toegezonden. Locaties wordt geadviseerd contact op te nemen met hun arbodienst om te bezien of zij kunnen adviseren over aanvullende maatregelen.